

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

A Gömörvármegyei közsegi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadóhivatal:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám alatt a könyvnyomdában. — Ide intézendők a kiadóhivatali előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Ismeretlen kéztől és névtelenül érkező közleményeket nem adunk ki.

A hirdetés díja:

Egy háromszámos petitsor térfogata 15 fillér. Többszöri hirdetésnél árkedvevény. Nyilttér sora 50 fill.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben postautalványon eszközölhető. Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Márczius 15.

A puskaporos levegő, mely az egész magyar haza lakosságát izgalomban tartja, nem terelte el a figyelmet, nem lohasztotta a lelkesedést, mikor meg kellett ünnepelni márczius Idusát: hatvanegyedik évfordulóját annak a nagy napnak, mikor a századokon át tartott szenvedések után a magyar nemzet feltámadása következett.

A nemzeti újjászületés napja a magyar történelem egyik legszebb korszakának kiemelkedő mozzanata, melyre szeretettel és igaz kegyelettel gondol vissza minden igaz magyar ember: mert a márcziusi nagy események hírt, nevet biztosítottak a magyarnak a világ minden művelt népe előtt, a márcziusi napok küzdelmei árán kivívott törvények, s az ezekben biztosított szabad eszmék buzdították a nemzetet, serkentették a kitartó munkára, s küzdelmeiben és szenvedéseiben bátorították és vigasztalták.

Ma is telpezsdiül a hazafiak lelkesedése, mikor az 1848-iki nagy napok emlékét ünneplik, s miként akkor, mikor az elnyomott népjog mezején a tavasz verőfényes napjának sugara felcsillant, s a szabadság napjának melege átjárta az ur és pór vérét egyaránt, most is megihleti a honfiak kebelét a lelkesedés tüze, s e napot a szív és mély érzelmen lelkesedésnek nagy napjává avatta a mi közönségünk is.

Városunkban a középületeket tellobogózták márczius 15-én, délelőtt az iskolákban volt ünnepély. Az elemi fiúiskolában *Fekete Mihály* tanító, a leányiskolában *Matolcsy Pál* igazgató ismertette a nap nagy jelentőségét. A kis gyermekek szavaltak és hazafias dalokat énekeltek szépen, a jelenvoltak nagy tetszése mellett. A polgári leányiskolában szép ünnepély volt, s a tornacsarnokot zsufoltság megtöltötte az érdeklődő közönség, mely nagy figyelemmel hallgatta *Kathona Géza* igazgató lendületes, szép beszédét. A növendékek sikerült szavallataiban és különösen a *Matolcsy Pál* által dirigált meglepő szép és szabatosan előadott hazafias dalokban gyönyörködött a hallgatóság. Csinosan kidolgozott alkalmi felolvasás is volt, s az ünnepély az igazgató lelkes és hazafias szellemtől áthatott szép beszédével ért véget.

A fogházban is volt ünnepély, melyen *Kubinyi Aladár* curiai bíró és dr. *Mészáros István* kir. ügyész is megjelent. A fogházörök teljes díszben kivonultak, s a nagyteremben a foglyokat összegyűjtötték. *Bodor László* tanító szép megemlékezést olvasott fel nekik a márcziusi napokról. A himnuszt és a szózatot is elénekeltek.

Délután csak úgy özönlött a nép a főgimnázium tornacsarnokába, hol a régi önképző — most Tompa kör — fennállásának félszázados évfordulóját ünnepelték nagy lelkesedéssel. A tanári karon és nagyközönségen kívül ott volt az igazgató-választmány is élén *Kubinyi Aladár* elnökkel.

A himnus után dr. *Veress Samu* igazgató a következő magas szárnyalású, hazafias beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt:

Tisztelt ünneplő közönség!

A hazaszeretet és kegyelet oltárai azok, melyek előtt ma a rimaszombati főgimnázium tanuló-ifjúságának lelkesedése fellobog.

Hatvanegy évvel ezelőtt megmozdult a föld a magyar ember lába alatt. Megmozdult, hogy követelje magának a szabad levegőt. És megnyílt az égboltozat, . . . a gondolat szabadságának sugárjai elűzték a sötét tellegetek s ragyogó fényvel beköszöntött a világ legszebb tavasza: márczius 15-ike!

E nap emlékezete örökre élni fog a magyar ifjúság lelkében, s ma, midőn a nagy nemzeti ünnepnek 61-ik évfordulóját üljük meg, egyik legszebb s legnemesebb erkölcsi kötelességének hódol ifjúságunk azáltal, hogy a szívében élő érzelmeivel, hazafias gondolkodásával s a lelkében felgyult művészi képességével mintegy tájékoztatni óhajítja a mai nemzedéket a magyar haza jövődjéről.

A másik oltár, mely előtt ifjúságunk lelke fellobog: a kegyelet oltára.

Ötven éve annak, hogy a magyar szabadságharc szomorú befejezése után a leigázott nemzetnek megadott az alkalom arra, hogy a lelkében összegyülemlett keserőségeket kiönthesse. A 49-iki október véres eseményeit az osztrák kormány azzal tetőzte, hogy a legszorosabb béklyót tette a nemzeti lélek megnyilatkozásaira.

Hivatalainkban tiltott volt a magyar szó, a nyilvános életben tiltott volt a magyar ruha. Ünnepeleken, lakomákon s más társadalmi összejöveteleken megjelent az idegen kém, s haza- és felségáruslással vádolta azt, a kinek eszébe jutott poharat üríteni a hazáért. Nemzeti történetünknek nem volt ennél szomorubb decemiuma, de azért még más nemzetek sem mutathatnak föl díesebb küzdelmet, mint az volt, melyet elődeink megvívottak a passiv-ellentállás e szomorú korszakában. Nem az ajkakon, de a szívekben élt a letipott haza s megmutatták, hogy még ha fát vágnak is gerincezeiken, az ő akaratjuk nélkül nem boldogul a hatalom. Vagyonukat elvehetik, de idegen parancsszóra adót nem fizetnek, katonáknak elvihetik, de fegyverüket nem használják ama nemzet fia ellen, mely a megpróbáltatások nehéz napjaiban rokonszenvet, szeretetet és áldozatkészséget tanúsított a magyar nemzet iránt, az udvar osztogathat ezimeket, adhat hivatalt bőséges fizetéssel, de nincs oly magyar ember, a ki azt elfogadná. A hazaszeretet a kebelében lappangó tűz volt, melyet a költészet, a művészet, a tudomány s az iskolák falai között titokban működő hazafias tanári kar idealizmusa ápolgatott és élesztgetett.

Hy körülmények között telt el a nemzet ódisseusi küzdelmeinek tíz esztendeje, míg végre 1859-ben felesilant az első fény sugar, mely új remények magvait keltezte életre. Az Olaszországban legyőzött osztrák hadsereg veresége s a császári korona legszebb díszének, a Lombard-venezzei királyság elvesztése végre azt a meggyőződést érlelte meg a Lajthán tul, hogy Magyarország támogatása nélkül a Habsburgok birodalma összeomlik. E „memento”-nak lett eredménye az, hogy az eddigi nyomás veszténi kezdett erejéből, a magyar nemzettel megpróbálták szóba állani, sőt azt is megengedték, hogy egy nagy magyar író emlékeztetere a nemzet országos ünnepélyt rendezzen.

E nagy magyar író: Kazinczy Ferencz volt, kinek irodalmi érdemeit születése századik évfordulóján, 1859-ben, országszerte csaknem páratlan lelkesedéssel ülte meg a magyar nemzet. Egészen bizonyos az, hogy az akkori fellobbanásnak egyik gyújtó szikrája a honfi kebelében eddig elfojtva élő hazaszeretet volt.

A rimaszombati iskola is ekkor tartotta első olyan nyilvános ünnepélyét, melyen a tanulók szavallatokkal s önmaguk által készített irodalmi dolgozatokkal tettek tanubizonyosságot arról, hogy a nemzet nagyjainak emlékeztét tiszteletben tartják s az ő szívében is él a hazaszeretet ereje, mely a szebb jövő alapját képezi.

Ez első ünnepélynek lélekemelő sikere folytán határozta el az akkori tanári kar, hogy ezután minden évben megtartja a nyilvános Kazinczy-ünnepélyeket s a siker emelése és biztosítása céljából gondoskodott arról is, hogy az ünnepélyeken bemutatásra kerülő szavallatok s irodalmi dolgozatok, versenyek utján, a legtöbb reményre jogosító művekből állittassanak össze, annak a közönségnek gyönyörködtetésére, mely az akkori viszonyok között a hazafias érzelnek ápolására s művészi igényeinek kielégítésére az iskolák taláin kívül más tért nem talált.

Ez első nyilvános önképzőköri ünnepély nemes intenióra gondolunk ma, midőn az ötven év előtti események emlékeztetét ujtjuk meg lelkünkben és bálával emlékeztünk meg azokról a nagy elődokról, kik a lefolyt félszázad alatt a mi szerény önképzőkörünk kebelében bontogatták ki lelkök szárnyait . . . itt szívtak magukba lelkesedést küzdeni a honért, a nemzeti nyelvért, a magyar szellem diadaláért . . . itt pillantották meg a magyar Parnassusnak a halhatatlanságba vezető meredek ösvényét, melyen azóta a csuespontra emelkedett egy Mikszáth Kálmán, egy Kis József, egy Pósa Lajos, a mi szerény önképzőkörünknek ez örök büszkeségei, s még amyan a közélet jelesei közül, kiknek nyomdokaiba lépni a mai ifjúság jobbainak nemcsak szent kötelessége, de lelkének álma s szívének hő vágya is.

Azzal a jóleső tudattal nyitom meg ifjúságunk mai kettős ünnepélyét, hogy m. t. közönség is éber figyelemmel s meleg érdeklődéssel fogja kísérni a mai nemzedék lelkének megnyilatkozását s ebből azt a reményt meríti, hogy az a nemzet, melynek minden tagja nem- és rangkülömbőség nélkül, — melynek öregje és ifja, gazdagja és szegénye szívében ugyanazon érzelmekeket hordozza . . . az a nemzet az emberiség fejlődésének történetében nagy hivatásra van szánva s e reménynek záloga: a magyar ifjúság.

Mert a kettős motívumból származó lelkesedés összeolvadó érzelmei soha ki nem apadó forrását fogják képezni azon szent elhatározásnak, hogy a rimaszombati főgimnáziumból kikerülő ifjúság nemcsak itt az iskola falai között, hanem ha majd kilép a nyilvános életbe, ennek komoly küzdelmei között is mindig tiszteletben fogja tartani a multak hagyományait s szívének,

lelkének minden erejével arra fog törekedni, hogy ez a sokat szenvedett magyar haza felvirágozzék.

Adja a magyarok Istene, hogy ugy legyen!”

Élénk éljenzés és taps kísérte a beszédet, mely után énekszámok, szavallatok és felolvasás következett. Az énekkart *Pásztor Gyula* tanár dirigálta. A nemzeti dalt *Veress Károly* szavallta, alkalmi beszédet olvasott fel *Fehér Gyula*, *Majthényi Ádám* és *Dezső Lajos* szavalltak, *Ferencz István* pedig elszavallta *Pósa Lajos*nak a főgimnázium ifjúságához írt következő alkalmi költeményét:

Az ifjúság dala.

De sokan is hulltak már el
Csatátéren a hazáért!
De sok vér is ömlött már ki
A láncra vort szabadságért!
Szent szabadság, tied mind a két karunk!
Érted hazánk, ha kell, mi is meghalunk!

A Tiszának, a Dúnának
Mért zokog úgy minden hájja?
Tán még most is azt a sok hőst,
Elhullt magyart siratgatja?
Szent szabadság, tied mind a két karunk!
Érted hazánk, ha kell, mi is meghalunk!

Nem romlott el az ifjúság!
Mind hazudik, a ki mondja!
Szívvel, ésszel, ha kell karddal
Mind kiállunk a porondra!
Szent szabadság, tied mind a két karunk!
Érted hazánk, ha kell, mi is meghalunk!

Egy melodráma is volt, *Kossuth Sándor* szavalt, zongorán kísérte *Jellinek Adolf* ügyesen, s jó volt az énekkar és tárogató kíséret is. Az ifjúsági zenekar játéka emelte a jól összeállított műsor változatosságát.

Még dr. *Veress Samu* igazgató kihirdette a pályázatok eredményét következőkben:

1. A közművelődési egylet adományából 20 kor. *Fehér Gyula* VIII. o. t. alkalmi beszédével.
2. Ugyanattól 10 kor. *Büchler Árpád* VIII. o. t. *Majthényi és Világos* cz. értekezésével.
3. A helybeli polgári olvasókör adományából 20 kor. *Kócs Elemér* VIII. o. t. a kurucz-költészetéről írt dolgozatával.
4. *Basilidesz János* ur adományából 20 kor. *Batta Bálint* VIII. o. t. *Berzsenyi ódái* cz. értekezésével.
5. A *Bodor Dezső* eml. tett alapból 16 kor. *Kozlay Kálmán* VIII. o. t. sikerült elegiájával (*Elvira*).
6. A *Szabó Erzsé* eml. tett alapból 8 kor. *Urbányi Dezső* VIII. o. t. *Tompa hazafias költeményei* című munkájával.
7. A tamásfali *Petőfi-egylettől* 10 kor. *Huszt Elemér* VIII. o. t. alkalmi beszédével.
8. A márcziusi alapból 10 kor. *Konratovics Ernő* VIII. o. t. *Árpádházi királyaink* című történelmi tanulmányával.
9. A márcziusi alapból 10 kor. *Einhorn Dezső* VIII. o. t. *Vörösmarty Zalan futása* cz. értekezésével.
10. Névtelen adományból 10 kor. *Bodon Gyula* VII. o. t. „Egy leány” című elbeszélésével.
11. A helybeli közművelődési egylettől 10—10 kor. szavallati díjat nyertek: *Veress Károly*, *Kossuth Sándor*, *Majthényi Ádám*.
12. Névtelen adományból 10—10 kor. *Dezső Lajos* VII. és *Büchler Árpád* VIII. o. t.
13. *Soós Ferencz* ur adományából 10—10 korona szorgalmi díjat nyertek: *Sághy Sándor* VIII., *Bodon Gyula* VII., *Borbély Gyula* VI., *Faluba Gusztáv* V. o. t.
14. A *Baksay-féle* tanárfiúk részére tett alapból 48 kor. *Komáromy Géza* I. o. tanulóinak adatik ki.

A „Pósa önképzőkör” pályadíjainak nyertesei:

- Arday Dezső* VI. o. t. (szavallattal) 5 korona.
Ferencz István VI. o. t. (szavallattal és művel) 15 k.
Kubinyi Aladár VI. o. t. (művel) 12 korona.
Borbély Gyula VI. o. t. (művel) 10 korona.
Stolz Zsigmond VI. o. t. (művel) 5 korona.
Faluba Gusztáv V. o. t. (művel) 10 korona.
Frommer Lajos V. o. t. (művel) 5 korona.

Végül a szózatot énekeltek el, mely után az ifjúság a Tompa-szoborhoz vonult, s a szobrot óriási közönség jelenlétében, hazafias dalok, beszéd és szavallat után nagy lelkesedés mellett megkoszorúzták.

Szakadó esőben vonult a közönség és az ifjúság egyrésze Rímatamásfalára, hol a *Petőfi-egylet* tartott *Farkas Zoltán* elnöklésével hazafias, szép ünnepélyt. *Huszt Elemér* volt az ünnepi szónok, s több sikerült szavallat és lelkes beszéd volt.

A kaszinóban.

A szépen felterített asztalok körül mintegy 80-an foglaltak helyet, tehát városunk notabilitásai és intelligentiája nagy számban. Sajnos azonban, hogy a jelen voltak soraiban nem láttuk az öreg honvédeket, kik még páran a mult évben is megjelentek. A második

fogás után dr. Rárossy Gyula a népszerű ügyvéd és egyik vezérfőnök, mint az ünnepély előre felkért szónoka emelkedett szólásra és a kivonatban közölt alábbi szépen átgondolt, tartalmas beszédet mondotta:

„A mult évszázad első tizedeiben, a mikor a magyar nemzet alkotmányos veszendőben volt, mikor nyelvet saját fiai sem beszélték s cagyona a külföldre vándorolt, s így az imádott, a szeretett haza nagy veszedelmebe jutott; a veszedelem e nehéz napjaiban a nemzetet az isteni gondviselés nem hagyta el.

Adott e nemzetnek nagy, tehetséges és hazájukat forrón, önzetlenül, lángolóan szerető fiaikat, a kik nem szüntek meg éjjelt és nappalt egybeolvastva nemes példák, kitartó munkássággal, a szívhez, a lélekhez és az észhez szóló iratok, dalok és szónoklatokkal a magyart álmból felkelteni, szabadsága és jogaiért munkára, harcra tüelni.

Uraim! ki nem ismerné e kiváló férfiak közül: Széchenyit, Petőfit, Kossuthot és még többeket.

E nagy férfiak lelkes munkája fogékony talajra talált. Az elnyomott, a keserűt csak titkon nyilvánító nép 1848. márczius idusán a Petőfi talpra magyarjainak hívó és bátorító szavára talpra állt, s az érzéseiben, törekvéseiben egy egészé oltadt, sokat türt és szenvedett nép fiai megfélemlíthetetlen küzdők, harcosokká lettek. E lappangó szikra lángra lobbant és tényével bevilágított mindent, melegevel feltüzelt a fagyos lelkeket, mindenki látott és gondolkozni kezdett. — A magból növény, szép terebélyes fa lett; melynek törzse hatalmas, erős ágai nőnek, zöldelnek, virulnak; viruljanak is mindörökké.

E nappal kezdődött a szabadság, szabadult fel a föld, a föld népe, szabaddá lett a szellem, lehulltak az elválasztó falak, e nappal lépett be a magyar a szabadságának kivívása iránti küzdelembe, melynél dicsőbb harcot nem mutat fel az egész világ egy nemzetének történelme sem. E napnak emléket és ezzel együtt legdicsőbb harczának emléket üli a mai napon önkényt, lelkesen, érzésének hívószavát követve a magyar nemzet, az egész ország; a szabadság csak annak való, ki azt megbecsülni tudja, s a ki a szabadságharcz lelkes, dicső munkáján maga is lelkesedni tud, s hálás kegyelettel őrzi meg emlékében ezen küzdelem munkásainak és harcosainak példaadó tetteit és emléket.

Ezután szónok a márcziusi nagy alakok méltatása után kiemeli, hogy a fennen lobogtatott tricolorra a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméin kívül írjuk fel: a szeretet, vallásosság és becsületes munka eszméit, majd így folytatja:

„Mert szeretnünk kell nemcsak szavakkal, de tettel, áldozatkészséggel a hazát, szeretnünk kell mindent a mi a magyar.

Szeretnünk és támogatnunk kell barátsággal, kölcsönös megbecsüléssel a haza minden fiának egyaránt, azon kell munkálnunk, hogy mindenkit az egyéni megelégedettséghez juttassunk, mert csak azon nemzet lehet boldog, melynek fiai megelégedettek.

Legyünk erényesek, vallásos és erkölcsös alapokon szervezzük és fejlesszük intézményeinket, mert a mely nemzet vallástalan, erkölestelen alapon él, annak napjai megszámlálhatók. Hol a vallás, az erkölcs, az erény nincs meg, ott megdül a törvény iránti tisztelet, az igazságba vetett bizalom stb. E végett sok gondot kell fordítani a nevelésre.

Munkálkodnunk kell szorgalommal és becsületes törekvéssel, mert a munka elsősorban az, a mi a nemzet vagyonsodását előmozdítja. Becsülésben, elismerésben kell részesíteni a szorgalmas és becsületes munkást, legyen a munka szellemi avagy fizikális, ha produktív alkotó, teremtő erővel bír. A föld sem teremne munka nélkül, — a nyersanyag értékében csak akkor növekszik, ha ahhoz a feldolgozás járul. Mindenki, a ki munkálkodik és nem henyel, nemcsak önmagának, de a köznek, a nemzet vagyonsodásának szolgál.

A szabadság csak üres szó, csak csalóka alakosság függetlenség nélkül — mondá Kossuth Lajos. Széchenyi István pedig azt mondja, hogy csak vagyonos nemzet lehet szabad és független; tisztelnünk kell és elismeréssel kell lennünk tehát a munka és munkás iránt.

A márczius 15. lelkes emlékei között és a változott viszonyok méltatása mellett munkálkodjunk tehát a magas emelt nemzeti zászló alatt, tömör egészként egyetértésben, a most jelzett elveket követve, hogy a magyar nemzet vagyonos, szabad és független legyen.

A magyar nemzet és Magyarország boldogsága, szabadsága és függetlenségére őríttem poharam.

E beszédből azt a következtítést vontuk le, hogy Rárossy dr. a multak nagy eseményein és emlékein, illetve abból kiindulva a szeretet, a vallásosság és a munka jelszavával és elveivel véli az egészséges magyar társadalmat és az erős, független Magyarországot kiépíteni. Véleménye szerint ezek azok az erények és eszközök, melyekkel a nemzet jövője erejét és boldogságát meg lehet állapítani. A beszéd a hallgatóságára mély benyomást gyakorolt és azt lelkes éljenzést követte.

Utánna Gyürky Pál, az ág. ev. egyház nagytiszteltü és tudós főesperese emelkedett szólásra, ki lelkes és a szívket mélyen találó szavakban köszöntötte fel az öreg honvédek.

Majd Kubinyi Aladár curiai bíró, a kir. törvényszék és a kaszinó elnöke terjesztett elő egy indítványt, hogy hagyományos szokás szerint a testvér-egyesületbe: a polgári körbe egy küldöttséget vigye el a kaszinó üdvözlését. A küldöttség tagjaiul nyomban megválasztottak dr. Kovács László polgármester vezetése alatt Pogány István kir. tanfelügyelő, Szakall Barnabás, Schulhof Pál, Eperjessy József és Baráth Károly ág. ev. lelkész s Szakall Barna biztosítási igazgató voltak.

Körülbelül ugyanez időben érkezhetett a kaszinóban az olvasókör küldöttsége. Dr. Kovács László polgármester rövid szavakban tolmácsolta a testvér-egyesület üdvözlését, melyre válaszólag Kathona Géza elnök fejezte ki a kaszinó iránti tiszteletet s fogadta „Isten hozott”-al a küldöttséget. Majd ismét a dalárda énekelte néhány hazafias dalt. Ezután Varga Lajos alelnök dr. Kovács László polgármestert köszöntötte fel, mire válaszólag dr. Kovács László polgármester emelkedett szólásra, hogy a polgárság színe, mint a közvélemény színe előtt nyilatkozzék a napi fontos városi kérdésekről, milyenek a tisztviselő-telep létesítése, a csatornázás, vízvezetés ügye stb.

Ismételve felszólalt még Varga Lajos, köszönetét fejezte ki a dalárdának közreműködéséért s Kovács Zsigmondné és Hírsnyan Bálintné urnóknak, kik szívesek voltak az olvasókör felkérésének engedve, a régebbi hagyományos szokás szerinti polgári családi vascsorát megkésztetni.

Ezután élénk beszélgetés s hazafias dalok éneklése közt együtt maradt még a társaság a hajnali órákig.

Medveczky Sándor kir. közigazgató, a kaszinó agilis igazgatója az öreg Baksay Istvánt köszönti fel, ki még beteg ágyában sem feledkezett meg a kaszinóról és ez alkalomra egy kelyhet ajándékozott a kaszinónak. Majd sikerült toasztjában áttér a fiatalokra is és mint a haza jövő reményeit köszönti fel. A fiatalság dörgő „éljen”-zessel és jóleső érzséssel fogadta Medveczky pohárköszöntőjét, mert mióta a boldog emlékü Török János, a régi márcziusi napok lelkes és gyújtó szavú szónoka elköltözött közülünk, azóta senki nem emlékezett meg a fiatalságról, vagyis ily irányban nem szólt fel.

Most érkezett meg a helybeli polgári kör küldöttsége id. Ribély Miklós a kör volt elnökének vezetése alatt. Ribély szép és tartalmas beszéddel tolmácsolta a kör testvéries üzenetét, melyet követett a küldöttségből Szabó István sikerült ügyes pohárköszöntője. Az elhangzó toasztokra Kubinyi elnök válaszólag röviden szép szavakban, biztosítván a kört a kaszinó állandó jóindulatáról.

Kolbay Sándor táblabíró, törvényszéki elnökhelyettes Gümörvármegyét, s ennek a vármegyei főjegyző vezetése alatt jelenlévő vármegyei tisztviselők egészségére emelte poharát, tartalmas és igen sikerült felköszöntőjében.

Ezzel körülbelül ki lett merítve az est jelentősége s ez után még sokáig maradt együtt a nagy társaság.

A polgári olvasókörben.

Hagyományos szokásához híven közveasora s két ünnepi beszéd kíséretében ünnepelte meg a rimaszombati polgári olvasókör márczius 15-ét.

114-en jöttek össze ez alkalommal a kör helyiségébe, hol Bodor László állami iskolai tanító vezetése mellett az alkalmi dalárda által énekelte „Isten áld meg a magyart” kezdte meg az ünnepélyt. Majd megkezdődött a közveasora, melynek második fogásánál Kathona Géza körelnök, polgári iskolai igazgató emelkedett szólásra, kezében a kör serlegével, s mondotta el emelkedett hangon, élénk helyeslés között a következő ünnepi beszédet:

Milyen tisztelt ünnepi közönség!
Szeretett polgártársaim!

Felémelkedett lélekkel emelem e serleget a mult nagyidők emlékének dicsősítésére, s a haza jobb jövőjének reményességére!

Ma 61-ik évfordulója annak, hogy az ólmos, esős nap ködön átvillant a szabadság tündöklő fénye... bevilágít kiesinyek és nagyok háztájékára... bemelegít az emberi szívekbe, s hatása alatt kinyílik a polgári jogok legszebb virága: az egyenlőség és a testvériség.

Azóta minden fordulóján e napnak elzarándokolunk ama titkos erő forrásához, a honnan a villám fakadt, a honnan az éltető melegség áradt... a melynek kútfeje a minden magyar embert egyesítő szeretet.

Ez a szeretet hozott testvéri áldozatot: jogok feladását, jogok megosztását.

Ezóta egy a nemzet, s egyenlő jogban minden polgára. Az egyenlőségnek lelke, az egygyé forrt nemzeti érzés ereje termette meg a nemzeti küzdelmek végcélját, a szabad ember örök eszményét: a függetlenséget!!

Függetlenség!... Hát van a magyarnak függetlensége?! Vagy a mi sajátos, közös ügyes közjogi viszonyainknál fogva ez időszerűt vajjon lehet e nekünk függetlenségünk?!...

Olyan függetlenségünk, melynek eszményképét a szívünkben hordjuk?... Nincs!...

Az még megvalósulásra vár... de a melyet üres jelszavakkal, hangzatos frázisokkal megteremtteni nem is lehet.

Hogy létesüljön, sorompóba kell lépni a haza minden polgárának, s megvetni az erőalapot erkölcsi és szellemi fejlődésünkkel, közgazdaságunknak, iparunknak és kereskedelmünknek kötelezettségével...

A polgárságnak feladata e ezébből: mindazt, a mi nem nemzeti karakterű, követni magától, művelni magát és társait, hogy méltán sorakozzék Európa művelt nemzetének polgárai sorába.

A magyar polgárság a letéte anyese a nemzeti eszméknek; a magyar polgárságnak eszta-erénye az, a mely örökön égve tartja a haza függetlenségének, a haza szerelmének lelkesítő lángját!

A nemzeti eszmék ébren tartására minden évben összehív e nap, s terít nekünk és megvendégl mint ama názreti az ő hívóit, a haza és testvéri szeretet hálával, a nemzeti vagyokozás, egy szebb jövő hitének, reményének szentelt kenyérével.

S megtanuljuk, hogy művelődnünk és dolgoznunk kell, hogy nemcsak élvben, hanem gondolkodásban, érzsében és vágyainkban egyek legyünk.

Oldjuk fel a nemzeti átkot, a mely egyenlenséget, viszályt, visszavonást terjeszt...

Alkossunk egy egységes, lelkes tábor, a melyben a magyar polgár minden érzséje, öröme, bánata fájdalom és keserősége, hite és reménye, akarata, munkára törekvése és együtt érző hazaszeretete egygyé olvadjon, ébren tartson és összeforrasszon bennünk!

Ez az összetartás, együtt munkálkodás s a hazának önzetlen szerelme irányított életünk megoldásában; akkor a ezélt, az eszményt elérjük: Magyarország független, a magyar nemzet boldog lesz.

Ennek megvalósulására, hazánk felvirágozására, nemzetünk boldogságára emelem poharamat.

Éljen a haza!...

A nagy hatást keltett beszéd után a dalárda a szótartót énekelte el, majd a második szónok: ifj. Ribély Miklós könyv- és papirkereskedő hódolt Kossuth Lajos emlékének a következő frenetikus éljenzéssel kísért beszédével:

Tisztelt Uraim!

A világrendben, a melyben élünk, nincs egyetlen egy élőlyen sem, a mely életerőre, élettartamra nézve egyenlő volna a másik fajbeli társával. Az egyik ázalog hosszabb, a másik rövidebb életű. Az egyik fa daczolva az idők viharával, hatalmas, erős lesz és hosszú életet él; a másik, a mely talán szebb, sudarabb növésű volt, egy hirtelen jött gyilkos kór által megtámadva, időelött, fiatalon, szépségének teljes pompájában hervadni kezd és rothadásnak indul.

Igy vagy van ez — tisztelt Uraim — a népek, a nemzetek életében is. Az egyik ma még nagy, hatalmas és erős; népeket, nemzeteket, egy egész világrészt hódít uralma alá és dicsőségének, hatalmának tetőpontján, talán büszkeségében elvakulva, a belső villongások, avagy erkölcsének elfajulása által sorvadni kezd és elpusztul. Elpusztul úgy, hogy régi dicsőségéről, roppant nagyságáról már csak a történelem lapjai beszélnek. Mig egy másik nemzet, a mely bár kicsi, de bátor és akaraterős, élettartásáért Gigászi küzdelmet vív, mert teljesen idegenül, árván, mindenkitől elhagyatva, de Istenbe vetett bizalommal, ezer ellenséggel küzd, szenved, fárad és ezer évet is túlél.

Ezer évet és reméljük, sok ezer évet él, mert a népek gondját viselő isteni hatalom megajándékozta időnkint oly térfiakkal, a kik hivatva vannak nemzedékeket pótolva, oly lökést adni a nemzeti életnek, a melyre külvilágban talán egy évszázad volna szükséges.

Ilyen férfiú volt nekünk Kossuth Lajos, a ki egy jobb jövőt s a szabad szellem pirkadását jósolja, a ki egy alvó nemzetnek kövé merevült érzséit szólaltatja meg, a ki lelkes szóba megrendítő fájdalom, avagy a szabadság gyönyörét; a jövő reményét önti, a ki a nemzetet igazaira tanítja és a ki e sokféle szakadt nemzetet egygyé tette az által, hogy egy hazát, egy üdvöt, egy ezélt adott valamennyinek.

A haza, a magyar haza él, de üdvössége még mindig sóvárgó vágyakozás. A ezélt, a melyet elérnünk kell, még messze van: mert — fájdalom — nélkülözük hazánkban azokat a nagy férfiakat, a kiknek tekintélyük érintetlen és a ki a vezérszerepre oly hivatottsággal bírna, mint Kossuth Lajos, a ki a nemzet minden egyes tagját egy táborba, egy test, egy lélekke varázsolná. Mert bizony pártokra, felekezetre, rétegekre szakadoztunk.

A szabadság, egyenlőség és testvériség magasztos eszméit is gyakran halljuk, különösen szónoklatok alkalmával fülünkbe esengni, ámde ezek is csak pusztában elhangzott szavak, ezekben a jelszavakban már nincs hitünk, mert a való életben demokráziáms, igazi egyenlőség nincs. De talán ennek is magunk vagyunk az okai, mert elfogultak vagyunk és hiányzik belőlünk az öntudat és a minden előítéletet leromboló bátor önérzet.

A nemzet önmagát emészti. Hiszen nemzeti létünknek nemcsak az idegen ajkuak, a tótok, horvátok, szerbek, románok a leghőbortosabb és legelkeseredettebb ellenségei, a kiknek legtöbb vágyuk hazánk szétdarabolása, de a saját véreink, a magyarok között is vannak nemzetközies, Galileiek és szabadgondolkodó áltudósok, a kik sem hazát, sem Istent nem ismerve, történelmüket meghamisítva, nemzeti hőseinket garázda, rabló szarnokoknak minősítik, legszentebb érzelmeinket: a hazaszeretetet lábbal tiporják és szánakozó mosolygással szemlélik nemzeti küzdelmeinket.

És ezek mételeyezik be most ifjuságunk könnyen hevülő érzelmeit is; s ez ellen a demagógia ellen most éppen olyan kitartással kell küzdenünk, mint a milyen élet-halálharcot vívtak eleink a tatárok vad esordái ellen.

Oh, bár minden egyes magyart Kossuth Lajos szel-leme hatna át, hogy önzetlenül, szívük lángoló szeretetével, akaratauk törhetetlen erélyével segítenék e sokat szenvedett nemzetet az ígért földjére: a nagy, a hatalmas, a független Magyarország felvirágozására. És hogy ezt a ezélt elérhessük, kérjük a magyarok Istenét, hogy Kossuth apánk példáját követve, adjon nekünk erőt az önfeláldozó hazaszereteten, adjon erőt, egészséget és kitartást a Kossuth Lajos fiának, az ő eszméi örökösének: Kossuth Ferencnek is, hogy abban a korszakalkotó márczius 8-iki levelében megjelölt irányt: a magyar államiság teljes politikai kiépítését az ő körültekintő vezetésével, a legsúlyosabb megpróbáltatások között is diadalra vezesse.

Ennek az eszmének szolgálatában, őríttem poharamat egy szebb, egy boldogabb korszak eljöveteleért, a melyben már 30 millió magyar éljen boldogan és álljon talpra, ha kell és a melyben 30 millió magyar egy szív, egy lélekkel akkor is ekkép tohászkozzék: „Isten áldd meg a magyart!”

Ezután Varga Lajos üdvözölte talpraesett rövid felszólalásában a két ünnepi szónokot.

Ezalatt az idő alatt megérkezett dr. Kovács László polgármester vezetése alatt a helybeli kaszinó küldöttsége, melynek tagjai Pogány István kir. tanfelügyelő, Schulhof Pál állomásfőnök, Eperjessy József takarékpénztári főkönyvelő, Baráth Károly ág. ev. lelkész s Szakall Barna biztosítási igazgató voltak.

Körülbelül ugyanez időben érkezhetett a kaszinóban az olvasókör küldöttsége.

Dr. Kovács László polgármester rövid szavakban tolmácsolta a testvér-egyesület üdvözlését, melyre válaszólag Kathona Géza elnök fejezte ki a kaszinó iránti tiszteletet s fogadta „Isten hozott”-al a küldöttséget.

Majd ismét a dalárda énekelte néhány hazafias dalt. Ezután Varga Lajos alelnök dr. Kovács László polgármestert köszöntötte fel, mire válaszólag dr. Kovács László polgármester emelkedett szólásra, hogy a polgárság színe, mint a közvélemény színe előtt nyilatkozzék a napi fontos városi kérdésekről, milyenek a tisztviselő-telep létesítése, a csatornázás, vízvezetés ügye stb.

Ismételve felszólalt még Varga Lajos, köszönetét fejezte ki a dalárdának közreműködéséért s Kovács Zsigmondné és Hírsnyan Bálintné urnóknak, kik szívesek voltak az olvasókör felkérésének engedve, a régebbi hagyományos szokás szerinti polgári családi vascsorát megkésztetni.

Ezután élénk beszélgetés s hazafias dalok éneklése közt együtt maradt még a társaság a hajnali órákig.

A róm. kath. olvasókörben.

Hazafias érzsélettől áthatva, a multak emlékein fellesülve tartotta meg a kath. olvasóegylet is márczius 15-ét, a szabadság ünnepét. A vidéki vásárok daczára is 40-en gyűltek össze az olvasó-egylet nagyteremben, hol ünnepélylyel összekötött közveasora volt. Az ünnepély a himnusz éneklésével vette kezdetét. Az ünnepi szónok Gabonás János joghallgató volt, ki újui tüzzel és lelkesedéssel fejtegette a nap jelentőségét. A sikerült beszédből közöljük a következő szép részleteket:

Hírek és vegyesek.

„Most vonjuk le a tanúságot, a nagy nap jelentőségére nézve. Önkénytelenül is felmerül előttünk az a kérdés, hogy ugyan mi adta a magyarnak azt a esodálval határos erőt, elszántságot, melylyel Prometheusként küzdött függetlenségéért? Semmi egyéb, mint a lángoló szeretet a haza iránt, ama föld iránt, melyet apáink nem vásároltak, de esatáiban, drága vérepeik árán; ama föld iránt, melyen kívül e nagyvilágon nincsen számunkra hely. A hazaszeretet, az erények eme illatos virága adta kezükbe a fegyvert, a mikor Kossuth azt izente. — Márczius 15-ike ragyogó példaképe a testvéri szeretetben való egyesülésnek. Örömkönyek tódultak szemünkbe, a mikor látjuk, hogy a szegények és gazdagok, a földesur és vele együtt a pór, ifjak és öregek együtt, egy sorban rang- és rendkülömbőség nélkül védik a hazát. Kövessük őket, mert egyesülésben az erő. De egyébként is nagyjelentőségű márczius idusa. E nap hevesen tiltakozik a mai kor hitet mellőző embereinek anyagias felfogása ellen, s a hit meggyőző hangján zúgja az iszentelene fülébe: hogy igenis van Isten. Fényes bizonyítéka ennek a magyar nemzet, mely már a sír szélén állott, de a nemzetek Istene, a végtelen jószág megadta őt az enyészettől. Jelenleg ugyan nem kell vérben gázolva, ágyudőrej, puskaropogás és kardesatóság között védeni a hazát; a földműves nyugodtan szánhat, az iparos nyugodtan dolgozhat műhelyében, a politikus zavartalanul működhetik a politika mezején. Mégis a jövő eshetőségeinek figyelmebe vételével tegyünk szent fogadást a szepőlőn nemzeti lobogó előtt, hogy ha mégis azt üzennek: mint a dicső honvédek, e félistenek, úgy mi is elmennénk, megvédenénk hazánkat, ezt az édes jó anyát; elmennénk, sőt életünket, vérünket áldoznánk annak szent oltárán.

Végül kérjük a magyarok Istenét, hogy szép honunkat, melyet már egy ezred viszonságai között fenntartott, még sok ezred éven át tartsa fenn, óvja meg minden külső és belső fenyegetéstől, virágoztassa azt fel s küldjön egy szebb jövőt a már sokat szenvedett magyarra.

A vacsora alatt *Váry* János elnök mély gondolatokkal s hazafias érzelmekkel telt beszédben a 48-as honvédekről emlékezett meg. *Bencsik* Sándor hittanár az elnököt, majd az ünnepi szónokot üdvözölte s köszöntö meg társadozásukat. *Tihanyi* Lajos segédlelkész a buzgó gazdasszonyokat s tetszolgáló leányokat köszöntötte fel. A társaság a hajnali órákig maradt együtt a legjobb kedvben.

Putnokon az „Egyenlőségi kör” márczius idusát előző este fáklyás menettel egybekötött hazafias ünnepélyvel ülte meg. A ref. énekkar szép hazafias dalokat énekelt, majd *Litkey* József ref. segédlelkész adta elő lelkesítő ünnepi beszédét; *Kriston* J. pedig hazafias költeményt szavalt szintén hatásosan. Ezután a kör helyiségében 60 terítékű bankett volt, melyen sok szép pohárköszöntő hangzott el.

Susányban. *Paulovszky* Pál, az ottani r. kath. népiskola jeles tanítója rendezett sikerült nemzeti ünnepet. Az ünnepség az iskola helyiségében folyt le, melyen nemesek az iskolás gyermekek, de az egész előjáróság és a község jobb gazdái is teljes számban jelen voltak. Az ünnepség igen szép keretben folyt le és a község lakossága tényleg tanujelét adta hazafiasságának. Nagyon fontosnak találjuk itt felemlíteni, hogy *Paulovszky* tanító, a midőn az ünnepség befejeztetett, az alkoholizmus romboló hatásáról tartott egy kimerítő értekezést. Értekezésében abból indult ki, hogy a nálunk nagyon is divatos halotti torok alkalmával a nép mértéklenül élvezi a szesz italokat. Sikerült is neki e nemes eszmének a négy legzadagabb családot megnyerni és ez első lépése egy alkoholelleses szövetség megalakításához.

Harkácon lélekemelő és hazafias ünnepélyre gyűlt össze a Harkás—sánkfalusi elemi iskola tantermebe a két község közönsége. A szöveget elhangzása után *Fábry* Ferencz helyettes-plébános nyitotta meg az ünnepélyt magas szárnyalású beszéddel. Majd hazafias szavak, énekszámok voltak. *Csapó* Andor körjegyző hazafiságra buzdító, lendülettel elmondott zárószavai után az ünnepély a himnusz eléneklésével véget ért. Dicsérettel emelendő ki *Szabó* Sándor tanító, ki a szép ünnepélyt rendezte.

Martonháza községben márczius 15-ikén reggel a templomban *Honéty* Pál hálaadó Isteniszteletet tartott szép hazafias beszéd kíséretében. Este a polgári olvasóköri *Liczey* János elnök vezetésével és *Zöldhelyi* Miklós rendezővel az élen a földszíntől óvoda helyiségében látogatott emlékünnepélyt rendezett. *Liczey* János talpraeset beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt. *Deáry* Sándor páskaházai ref. lelkész felkes beszéddel méltatta az emlékünnep jelentőségét. *Hritz* Andrásné, *Jánosdeák* Zsuzsika, *Hritz* Zsuzsika, *Barna* Lajos, ifj. *Jánosdeák* András és *Getler* Pál martonházai lakosok szavaltak. Himnusz, Kossuth-nótát és Szöveget az egész község *Zemann* János vezetésével énekelte. *Kolencz* Sándor tanító pedig tartalmas záróbeszédet mondott. Az ifjuság reggelig tartó táncmulatsággal fejezte be az ünnepélyt.

Meghívó.

A „Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyűlésének” rimaszombati 225. sz. fiókpénztára 1909. évi márczius hó 28-án, vasárnap d. e. 1/2 11 órakor a városháza tanácstermében tartja meg első évi rendes közgyűlését, melyre az egylet tagjait és az egylet iránt érdeklődő nagy közönséget tisztelettel meghívja.

a fiókpénztár választmánya.

Napirend: 1. Elnöki megnyitó. — 2. A választmány évi jelentése. — 3. A zárszámadás elfogadása és a felmentvény megadása. — 4. Aelnök és ellenőr választása. — 5. A központi évi jelentés előterjesztése, küldött választása. — 6. Indítványok és új tagok felvétele.

A „Napközi Otthon” javára 5 koronát küldött *Bornemisza* Lászlóné. Hálás köszönettel nyugtázza 1909. márczius 19. *Dr. Marikooskyné.*

Állandó választmányi ülés.

A rendes tavaszi vármegyei közgyűlést megelőző állandó választmányi ülés f. hó 17. és 18-án tartatott meg a vármegyei székház kisebbik tanácstermében. Az ülésen *Fáy* Gyula főispán elnököl, a gyengélkedő alispán helyett pedig, az egyes conerét ügyeknél *Lukács* Géza vármegyei főjegyző adta meg a szükséges felvilágosítást. A terjedelmes tárgysorozat az állandó választmány pont-ról-pontra tárgyalta le és készítette elő a közgyűlésre. Mint fontosabb tárgyat azonban ki kell emelnünk már közgyűlés előtt a következőket: Az ülés elején *Putnok* Mór orsz. gyűl. képviselő intézett kérdést, az alispán helyettesítő *Lukács* főjegyzőhöz, hogy a menyében igen nagy a vármegye területéről az amerikába való kivándorlás, történik-e abban valami korlátozó intézkedés? *Lukács* főjegyző hivatkozva a törvényre és a rendeletre, nyomban megadta a választ, hogy ott, hol arra ok van, az alispán minden egyes esetben megtadja az utlevél kiadását. — Majd *Hámos* László nyug. főispán megyebizottsági tag terjesztett elő egy hazafias indítványt, hogy a vármegye festesse meg II. Rákóczy Ferencz fejedelem életnagyságú képét a vármegyei székház díszterme részére. Az indítványt az állandó választmány egyhangú elfogadásra ajánlja a közgyűlésnek. — A Ratkón létesített 7-ik járás adminisztrációjának megkezdésére időpontul f. évi május hó 1-ét javasolja az állandó választmány megállapítani. — Egyidejűleg közszöveget kíván mondani a kormánynak e járás szervezéséről és egyidejűleg felkérni határozta, hogy a jövő évben a putnoki járást is engedélyezze. A vármegyei város utakra vonatkozó, a kir. állampénzügyi hivatal főnöke *Juraskó* Jakab által elkészített tervezetet elismeréssel veszi az állandó választmány, s ezt a közgyűlésnek elfogadásra ajánlja. — A még fontosabb ügyekről, majd a közgyűlés után fogunk bővebben referálni.

Czimadományozás. A király a városunkbeli származású *Báthory* László állatorvosnak, s az itt sokáig működött *Brauner* Gyula állatorvosnak a főállatorvosi címet adományozta.

Kinevezés. *Kovács* Emmát néh. *Kovács* József városi tanácsos leányát a vallás és közoktatásügyi miniszter kinevezte a koláriházai II-ik sz. állami kisdudovához kisdudovónővé.

Eljegyzési hírek. Néh. *Nagy* Ferencz, volt polgármesterünk fia; *Nagy* László, a kincstári erdők nagybányai erdő hivatalához beosztott m. kir. erdő mérnökjelölt, eljegyezte *Molesány* Gábor m. kir. erdőtanácsos és neje szül. *Szendy* Róza leányát; *Adótt.*

Pék József m. kir. erdőtanácsos, a helybeli kir. erdőhivatal vezetőjének és neje nék szül. *Rósa* Ilonának leányát *Hust* eljegyezte *Lukács* Gyula a gróf Károlyi hitbizományi uradalom segédosztály Karulyból.

Ötven éves orvosi jubileum. *Plichta* Soma dr. királyi tanácsos, az Országos Közegészségügyi Tanács kültagja, nógrádvármegyei tb. főorvosnak, városunk szülöttének, Nógrádvármegye Orvosszövetsége április 4. nyújtja át a budapesti tudomány-egyetem által az ötven évvel ezelőtt orvossá történt felavatásának emlékére kiállított díszoklevelet. Ez alkalommal ünnepi meg Nógrádvármegye tisztikara *Plichta* dr. negyven éves szolgálatát és Losonez város mint egyik legidősebb polgárának negyven éves városi tanácsosságát. Az ünnepelt férfiú felszázadát búzrólkodott Losonez városában és környékén, nemesek a közegészségügy terén, de mindenütt, a hol a társadalomnak és közügynek áldozatkész és munkás emberekre volt szüksége. Alig van Losonez városának és vidékének oly jótékony egyesülete, a melynek tagja nem lenne és abban tevékeny részt ne venne.

Bizottsági értekezet. Mult pénteken és szombaton a miniszterium rendelkezése folytán Jolsvára bizottság szállt ki, melynek tagjai voltak: *Fáy* Gyula főispán, dr. *Mesko* Miklós tiszti főorvos, *Juraskó* Jakab műszaki tanácsos és *Pogány* István kir. tanfelügyelő. Jolsván ugyanis a siket-némák intézetét nagybóbitani akarják, s az a kérdés merült fel, hogy a kijelölt területen elhelyezést nyerhet-e a megnagybóbitott intézet és az új elemi iskola épülete. A helyszíni szemle alapján a bizottság a pedagógiai, higiéniai és építészeti elvek szemmel tartásával teszi meg illetékes helyen jelentését.

Közgyűlések. A *Kerületi munkásbiztosító-pénztár* évi rendes közgyűlését, — melyet a mult hétén a kiküldöttek meg nem jelenése folytán nem lehetett megtartani, — ma d. e. 1/2 11 órakor a polgári olvasóköri tartja meg, s ekkor tekintet nélkül a megjelenők számára — határozatképes.

Ugyancsak a polgári olvasóköri ma d. e. 11 órakor a helybeli ált. temetkező egylet tartja XIX. évi rendes közgyűlését.

Az *ipartestületi nyugdíj egylet* szintén a polgári olvasóköri ma f. hó 28-án d. e. 11 órakor tartja VI. évi rendes közgyűlését.

Anyakönyvi kinevezés. Vármegyénk főispánja az alsóhangonyi áll. anyakönyvi kerületbe Alsóhangony, Felsőhangony és Szentsimon községekbeni működési körrel, áll. anyakönyvezető helyettesítéssel ifj. *Póznán* István alsóhangonyi segédjegyzőt nevezte ki.

Képkiallítás. *Hevessy* Pál megyénk szülötte, a városunkban megtelepedett jeles fiatal festő f. hó 24. (szerdán) d. e. 11 órakor nyitja meg érdekes felolvasással egybekötött képkiallítását, a posta épület emeleti termében. Belépti-jegy nincsen. Ajánljuk a közönség becses figyelmébe.

Körjegyző választás. Folyó hó 17-én választották meg Berzétén egyhangulag *Osgyány* Dezső volt beregmegei körjegyzőt — *Osgyány* Béla keleméri jegyző testvérét — berzetei körjegyzőjévé. A választást *Nagy* Elemér járási főszolgabíró vezette. — A berzetei volt jegyzőt: *Czékus* Istvánt — jelenleg pelsüci főjegyző — a ki a választáson szintén jelen volt, megleghangú beszédben bucsuztatta el *Hámos* László, a kinek indítványára *Czékus* érdemeit jegyzőkönyvbe iktatták.

Új orvos. Putnokon *Úrszinyi* dr. távozása után most telepedett le egy új orvos: dr. *Hajdu* Miksa, kit a putnokiak megérdemelt rokonszenvvel fogadtak s úgy halljuk, hogy *Hajdu* dr. már a vasuti orvosi kinevezést

is megkapta. Oklevelét a most tartandó megyegyűlésen hirdetik ki.

Jubileum. A helybeli pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség hivatal főnöke *Jugán* Gusztáv számtanácsos f. hó 9-én töltötte be hivatalos működésének 30-ik évfordulóját. A kiváló szaktudású számtanácsos ez alkalomból hivatalútsárai melegen és szívélyesen üdvözölte.

Zsarolás. A mult héten a köztisztviselőben álló, s az utóbbi időben oly sok csapás által mélyen lesújtott *Hollósy*-család nőtagja névtelen levelet kapott, mely női irással volt írva; s ebben fenyegetések között felszólították, hogy zárt borítékban 50 koronát tegyen a kapualjába esti 6 órakor. A címzett nagy rémülettel fordult a rendőrkapitányhoz, honnan az ügyes és hivatászt sok ambícióval betöltő őrmestert: *Takács* Jánost bízták meg a nyomozással. A levélben jelzett időben a ház előtt megjelent R. V. nevű főgimm. tan. s a papírszeletekkel bélelt levelet elvitte a kapualjából. A civiltbe öltözött rendőrorrmester rögtön letartóztatta a bűnös ifjút, ki bevallotta, hogy mások rábeszélésére folytán cselekedett, s ő csak a címet írta a levélnek. A vizsgálat folyik. — Itt említtük meg azt a szomorú tényt is, hogy az ifjuság körében utóbbi időben mutatkozó erkölestelenségeknek is nyomára jöttek, s az igazgató a tanári karral együtt erélyes eljárást indított meg.

Szinészet. *Mezey* Kálmán igazgató jól szervezett társulatával f. hó 23-án a Hungária szaló nagytermében megkezdte működését a „Dollár királynő” operett újdonság előadásával. *Lévai* Izso könyvkereskedésében lehet bérletet előjegyezni. 24-én a „Tanító” *Bródy* Sándor kitűnő darabja, 25-én „Varázskeringő” kerül színre.

Új iskolaépületek Dobsinán. A kulturális czélakra mindig sokat áldozó Dobsina városa ez év folyamán három iskolát épít, illetőleg egy egészen újat emel s két régi épületet a mai kor pedagógiai és egészségügyi kívánalmainak teljesen megfelelőleg átalakít. Új épületet kap az állami elemi iskola, a mostani elemi iskola átalakított épületébe kerül az állami polg. leányiskola és női ipartanfolyam s az óvó épületét lebontják s helyébe újat emelnek; mellette óvodai lakást építenek. Az építkezés, melyet *Kubányi* János dobsinai vállalkozó 144.579.90 koronáért vállalt, már megkezdődött.

Szóloójtványok. Batai, erdei, ezerjó, furnint, járdovány, muskatál, mustos, dinka, olasz rizling, szlankamenka, stb. Csaba gyöngye s különféle esemegetajok, továbbá gyökéres vadveszők kaphatók ojtványiskolában. Kivánatra árjegyzéket küld *Fischer* Lajos, Miskolcon.

Tornaestély. A helybeli Egyesült Protestáns Főgimnázium tornaköri ifjusága f. hó 27-én a főgimnázium tornacsarnokában táncmulatsággal egybekötött jótékonycélu Torna-estélyt rendez. — A befolyó tiszta jövedelem a budapesti országos ifjusági tornaversenyen résztvevő tanulók segélyezésére fordították. — Kezdeté este 8 órakor. — Helyárak: 1-ső sor 3 kor., 2-ik sor 2 kor., karzat és állóhely 1 kor., diák-jegy 80 fillér. Felülfizetéseket — tekintve a nemes czélt — köszönettel fogadjunk és birlapilag nyugtázzunk. Jegyek előre válthatók: ifj. *Rábely* Miklós könyv- és papirkereskedésében. — A rendezésért élén *Szigeti* *Benedek* Gyula, tanár-elnök. *Batta* Bálint, *Balla* Ferencz, *Veress* Károly, *Pongrácz* Ernő és *Stolcz* Zsigmond állanak. — A műsor ez: 1. Felvonulás, szabad gyakorlatok. 2. Korlát-tornázás. 3. Vitorlivás. 4. Gúllák. 5. Nyújtó-tornázás. 6. Kardvívás. 7. Súlyemelés. 8. Füzértánc.

Budapest a kávéházak városa. Alig van a világnak városa, mely oly sok nagyarányú és fényes kávéházzal dicselkedhetne mint fővárosunk. Méltán mondják tehát a magyar fővárost a kávéházak városának, minden eddigi helyiséget fölülmul azonban azon hatalmas nagyarányú kávéház, melyet *Szalzer* a főváros egyik legrégebbi és legjobb nevű kávésa nyitott meg a napokban. Szemben a *Lánczhiddal* a *Gresham* palotában: *Gresham* *Venezia* *Gresham* ezim alatt nyitottak meg, a csodás fényű helyiségek, melyek méltán mondhatók a főváros legkiválóbb látványosságának. Keleti kényelem és nyugati fény, meg izlés teszük otthoniassá e gyönyörű kávéházat, és a fővárosban megforduló idegennek kellemes tartózkodást és felejtethetetlen látványt nyujtanak. Megemlítő még, hogy ezen kávéház a tájparosok és fakereskedők országos egyesületének gyülekező helye.

Köszönetnyilvánítás. Kobáryháza f. évi február hó 20-án az állami elemi iskola tanítótestülete által rendezett jótékonycélu farsangi mulatságra felülfizettek: *Dollák* *Rezső* 9 kor., *Kajaba* *Árpádné* 8 kor., *Bahéry* *József* 5 kor., *Ertl* *Heribertné* és *Reisfeld* *Ernő* 4-4 korona, *Kajaba* *Antalné*, *Ludvig* *Mária*, *Müller* *Lajos*, *Schreiber* *Lipót*, *Morgenbesser* *Samu*, *Eisenhut* *Pál*, *Antony* *János*, *Miklóska* *Mária* 3-3 korona, *Bares* *Ferencz*, *Bares* *Aurél*, dr. *Csiky* *Ferencz*, *Lucszánszky* *István*, *Mlinarovics* *Emilia* 2-2 korona, *Holics* *Ernő*, *Tomory* *Géza*, *Zselvtay* *János*, *Tamás* *Gyula*, *Cziniczik* *Nándor*, *Szilágyi* *Éndre*, *Handzó* *Pál*, *Kahlé* *Frigyes*, *Geles* *Adél*, *Praulik* *Mihály*, *Baducz* *Ferencz*, *Prófé* *Károly*, *Holló* *István*, *Bjalik* *György*, *Lóvi* *Gyula* 1-1 koronát. — A midőn ezen nemes adományokat a tanítótestület köszönettel nyugtázza, forró köszönetet mond főtisztelendő *Dollák* *Rezső* plébános és *Kajaba* *Árpád* jegyző uraknak azon támogatásukért, melylyel a mulatság szép sikerét előmozdítani szivesek voltak.

Szerkesztői üzenetek.

Paulovszky Pál r. k. tanító *Susány*. Vettük az örvendetes hírt, hogy a mostani márcziusi ünnepségek alkalmával egy sikerült értekezést tartott az alkohol, illetve a szesz italok mértékellen élvezete ellen. E hír kétszeresen jól esett, mert a mult évben e kérdésben e lapok hasábjain már jelentek meg cikkek, de bizony annak eredményét még alig észleltük. A midőn nemes törekvésében melegen üdvözöljük és támogatjuk, egyidejűleg azt tanácsojuk, hogy e törekvésnek akkor lenne meg a kívánt és általános eredménye, ha a lelkészek és különösen a tanítói egyesületek vennék e kérdést komolyan szívükre és indítanák meg a mozgalmat ez irányban az egész vonalon. Zemplésvármegyében p. u. a közelmúltban maga a kir. p. ü. igazgatóság reducéálta a kocsimák számát s nálunk is ez volna a legeztlirányosabb lépés.

Nyugtázás. Rimatamásválván a *Petőfi*-egylet által tolyó évi február 21-én rendezett mulatságon felülfizettek: *Baksai* *István* 2 kor. 20 fill., *Császár* *Pál* 2 kor.,

Szabó József, Hesz János, Volfram Pál és Vilk Ernő 120—120 fill., Karhut András 74 fill., N. N., N. N. 80—80 fill., Valeszok N.-né, Laszon Szaniszló, Paál Miklós, Lévai András, Lendvai N. Pivnyik János, Pivaresik János, Misurák András 40—40 fill., Lestyál N., Czénik N., Pokorny Viktor, Istók N., Gyurgyik János, Töre István, Engel László, Muránszki N., Laszon N., Nyika Delek, Sulik András, ifj. Andrik Andrásné, id. Andrik Andrásné, özv. Horesek N.-né, Gregor Béla, Jávorszki József, Sotek J., Dósa János, Koleszár János, Leicsó István, Kószegi Miklós, Nagy István, Hegedűs J., Sipos Dániel, Rövid András, Molnár N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., X. Y., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., 20—20 fillér. A telelfizetők fogadják ez uton is a rendezőség köszönetét.

6—7 szobás lakás
kerestetik május 1-ére, több évi bérletre. — Czim a kiadóhivatalban.

Dr. VAJDA GÉZA szemorvos szemgyógyintézete
Miskolcson, a „sanatorium és vizgyógyintézet” felső épületében. — Telephon 221.
Rendelés hétköznap d. e. 11 órákor és d. u. 3 órákor. 12—13

Kiadó bolthelyiség.
Kossuth Lajos utca 1-ső szám alatti sarok épület bolt helyisége folyó évi augusztus hó 1-től kiadó. Tudakozódni lehet: **Kern Adolf** tulajdonosnál.

Hirdetmény.

865. sz. — **Jolsva** r. t. város telekkönyvi tagosítás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX., az 1889. évi XXXVIII. és az 1891. évi XVI. t. cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXII. t. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. cz. 15. és 17. §-ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. cikk 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t. cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. t. cz. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1909. évi október hó 15-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, a kik az 1886. évi XXIX. t. cikk 16. és 18. §-ának eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit és a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánók írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1909. évi október hó 15-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, a kik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülömben azok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül az 1892. évi XXIX. t. cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, a kik a tulajdon arányának az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatóságához hat hónap alatt, vagyis **1909. évi október hó 15-ik napjáig bezárólag** nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogának sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal pedig figyelmeztetnek azok a telek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adták át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyidejű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtottak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság Nagy-rőcén, 1909. évi márczius hó 12-én.

Dessewffy, kir. járásbíró.

Szőlő-oltvány-
és vesszőről **nagy képes árjegyzékemet** ingyen és bérmentve küldöm meg, a ki ezimét tudja. Ezen könyvet még az is kérje, a ki rendelni nem akar, mert sok hasznos tudnivalót tartalmaz. Gyökeres oltványokból, amerikai és európai sima és gyökeres vesszőkből, **a világhírű Delaware** ből **1 1/2 millió készlet.**
OLCSÓ ÁR és PONTOS KISZOLGÁLÁS. — Czim: **SZÜCS SÁNDOR FIA** szőlőtelepe **Bihardiószeg.** 6—13

Hirdetmény.

A tornaljai járási általános ipartestület egy nyári, mint téli helyiségeiben **borainak kiméresi kezeletét** nyilvános árverés útján kívánja biztosítani. Felhívtnak az ezen kezelet állást elnyerni óhajtok, hogy ajánlataikat **1909. márczius hó végéig** szóval vagy írásban adják be. Feltételek az ipartestület irodájában megteudhatók. 2—2.

Tornalján, 1909. márczius 3-án.

Lenkey György, elnök. **Sexty Ödön,** jegyző.

Ablakredőnyök.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség becses tudomására hozni, miszerint Budapest székesfőváros egyik legnagyobb és legkiválóbb

ablakredőny-gyáranak

képviselőjét vettem át és kérem esetleges szükségleteiket — annak gyártmányaiból, nevezetesen: **saluziák, önműködő vászon-redőnyök,** valamint **faszövött nádrédőnyökből** — nálam beszerezni.

A gyártmányok kitérő volta, szép kivitele és olcsó ára a legnesszebb menő igényeket is kielégítendik.

Költséggel és szakmabeli felvilágosítással kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók.

Nagybecsű rendelések legjobb kiviteléről a n. é. közönséget biztosítom a szak feladását tisztelettel kérve

vagyok kész szolgálattal:

Zavadszky Ede,

Rimaszombat.

Meghívás.

A „Hangya” a magyar gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezte kötelékébe tartozó **Jolsva és vidéke fogyaszt. és értékesítő szövetk.** **1909. évi április hó 4-én d. u. 4 órákor** a siketnák intézetének tornatermében

rendes évi közgyűlést

tart, melyre a t. tagok az alapszabályok 23. §-a értelmében meghívtnak.

Napirend:

1. Mult évi üzleteredményekről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. Az igazgatóság kiegészítése.
6. Felügyelő bizottság választása.
7. Netaláni indítványok.

1908. év december 31-én a tagok száma 361., üzletrészeinek száma pedig 1099. volt; az év folyamán belépett 27 tag 49 üzletrésszel; kilépett 14 tag 52 üzletrésszel. — A felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztett és mindenki által megtekinthető.

Kelt Jolsva, 1909. márczius hó 13-án.

Az igazgatóság.

JÓ ÉS SZOLID MUNKA!
Mindenki bizalommal fordulhat
Izsák Sándor
kárpitós, diszitó és paplanos mesterhez Rimaszombat, Koháry-utca 27. szám alatt. (Polgári olvasóköri közelében.)
Elvállalok minden e szakba vágó munkát a leg-egyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
Javitásokat | JUTÁNYOSAN
Atalakításokat | és pontosan készítek.
DIVÁNYOK készen kaphatók.
Paplanok megrendelésre a leggyorsabb idő alatt készíttetnek, ugyancsak bevonások is.
Fölszólításra azonnal megyek, kívánatra vidékre is. 2—2.
Szíves pártfogást kér fenti.

A t. utazó közönséghez!

Rimaszombatban, a „TOMPA“-szállodában

egy szoba fűtés, világítással és egy ágygyal 2 kor.; ugyanez két ágygyal 4 korona. Hónapos szobák kaphatók megegyezés szerint teljes ellátással is.

Elfogad **havi előfizetőket** benti és kinti étkezésre.

Ajánlja továbbá kitérő minőségű **szentendrei és ajnácskői** új borait, literenként 32 krajczárért.

Naponta friss csapolású **maláta-sör,** egy pohár 10 kr.

Szíves pártfogását kéri az utazó és szórakozni kívánó közönségtől:

GEDE ISTVÁN, vendéglős.

Rimaszombat, 1909. Nyomatott **Rábely Miklós** könyvnyomdájában.

Naponta friss vágású

marha- és bornyú-húst

szállít 5 kilós postacsomagban

Teschauer Ignác mészáros **Garamszécsen**

(Gömörmegye) a következő áron:

1 kilo bornyúhús (teleje) 60 fillér.
1 kilo bornyúhús (hátulja) 72 fillér.
1 kilo marlahús vegyes részekből 88 fillér.
Köserhús szintén megrendelhető. 5—

Árverési hirdetmény.

Rimakkokova nagyközség előljárósága a község képviselőtestületének I—3—194—909. sz. határozatához képest közhírré teszi, hogy a községnek az 1883. évi XX. t. cz. 2. §-ában felsorolt területek leszámítása után 9383 kat. hold 903 □-let kitevő területén gyakorolható vadászati joga 1909. évi augusztus hó 1-től számítandó 4 egymásután következő évre folyó évi **április hó 14-én** délelőtt 10 órákor a község házában megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a községházán, a jegyzői hivatalban megtekinthetők. 2—2.

Kelt Rimakkokova, 1909. márczius 2-án.

Füzi Rezső sk., **Tauffer Ignác** sk.,
jegyző. bíró.

Szíves tudomásul.

A folyó év január 1-től gazdasági gép- és áruszertáinkat megnyitottuk, hogy ez által a közönségnek tegyük eleget, biztosabban és előnyösebben hozzáférhetővé tegyük a nagyközségnek a szükséges gazdasági gépek és egyéb földművelési eszközöknek a beszerzését. Szíves kézzel keresi fel egyszerű levelező-lapon hozzánk intézett felhívásra e szakbeli hivatalunkunk mindazokat, kik e végett hozzánk fordulnak.

Legelőnyösebben beszerezhetők: **Gőzcséplő- és motoreséplő készletek, vető-, arató- és fűkaszó gépek, szénagyűjtők** és az összes kisebb gazdasági gépek.

Műtrágyák kiesényben és kocsirakományként, ugyancsak egyéb gazdasági szükségleti tömegárak.

Elvállaljuk: takarmány-fűlesztő kamrák, malom, szeszgyár és téglagyár berendezések szállítását. — Esetlegesen eszerekészleteket is behoztunk.

Fizetési feltételeink a legkedvezőbbek, a mennyiben kellő biztosíték ellenében 6—15 évi hitelt is nyújtunk.

Tisztelettel:

Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági bank r. t.

10—12.

Hirdetmény.

266. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti V. ker. kir. járásbírósgnak 1909. évi Sp. XII. 1149/3 számú végzése következtében dr. Gyarmati Viktor ügyvéd által képviselt Mauthner Ödön javára 40 kor. 50 fill. s jár. erejéig 1909. évi február hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 1687 kor. 20 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: sertések, bolti áruk, berendezések stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbírósg 1909. évi V. 106/2. számú végzése folytán 40 kor. 50 fill. tökékövetelés, ennek 1908. évi július hó 15. napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 54 kor. 24 fill. ben bírósággal már megállapított költségek erejéig Klenőczon az adós lakásán leendő megtartására **1909. évi márczius hó 23-ik napjának** d. e. 1/2-11 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron adul is eltoltnak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le-és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Rimaszombat, 1909. évi márczius 9. napján.

Gasko, kir. bír. végrehajtó.